

Mål och budget 2021-2023

Arbets- och företagsnämnden

2021

Innehållsförteckning

1	Ansvar och uppgifter	3
2	Kortfattad beskrivning av utgångsläge	3
3	Nämndens fokusområde och resultatindikatorer 2021-2023	3
3.1	Maximalt värde för skattepengarna.....	3
3.2	Bästa utveckling för alla.....	4
3.3	Attraktiva livsmiljöer i hela Nacka	6
3.4	Stark och balanserad tillväxt.....	7
4	Jämförelser med andra kommuner	8
5	Resursfördelning	8
5.1	Ramärendet	8
5.2	Nämndyttrande.....	9
6	Checkar och avgifter	12
7	Utmaningar och möjligheter – framåtblick 2040	12
8	Särskilda uppdrag.....	13

I Ansvar och uppgifter

Arbets- och företagsnämnden ansvarar för den kommunala vuxenutbildningen, arbetsmarknadsinsatser och ekonomiskt bistånd samt det samlade ansvaret för flyktingmottagandet inklusive ensamkommande barn och unga. Genom sin verksamhet bidrar nämnden till att nackabor når egen försörjning och att nackaföretag får god tillgång till efterfrågad kompetens.

2 Kortfattad beskrivning av utgångsläge

Nämndens utgångsläge är gott. Kundbehoven möts med hög leveranssäkerhet och goda resultat av insatser, och det ekonomiska resultatet är bättre än budget. Samtliga av nämndens målgrupper påverkas av pågående pandemi, vilket bland annat antas leda till ökad efterfrågan på till exempel arbetsmarknadsinsatser framöver. Fortsatt målgruppsanpassad utveckling av både insatser, kompetenser och samarbeten krävs för att möta de nya behov som uppstår.

Antalet ensamkommande barn och unga minskar successivt, vilket medför omställningsbehov i vissa delar av verksamheten. Antalet nyanlända inom etableringen har, med undantag för perioden med pågående pandemi, stannat upp på en nivå som förväntas vara relativt stabil över tid. Många nyanlända bosätter sig utanför kommunen efter de två etableringsåren.

Efter en stadig minskning av kostnaderna för ekonomiskt bistånd förväntas dessa att öka under 2021 med anledning av pandemin.

För att erbjuda kostnadseffektiv service till såväl medborgare som anordnare inom kundvalen krävs fortsatt satsning på digitalisering, automatisering och e-tjänsteutveckling.

3 Nämndens fokusområde och resultatindikatorer 2021-2023

3.1 Maximalt värde för skattepengarna

Fokusområde	Indikatorer	Utfall 2019	Utfall 2020	Mål 2021	Mål 2022	Mål 2023	Fokusområde från:
Individanpassade insatser mot arbete och utbildning skapar förutsättningar för egen hållbar försörjning.	Andel vuxna biståndsmottagare med långvarigt ekonomiskt bistånd (Kolada)	36,4 %		35 %	35 %	35 %	KF
	Andel unga vuxna mellan 18-24 år med ekonomiskt bistånd (Kolada)			6 %	5 %	4 %	KF
	Antal dagar från ansökan vid nybesök till beslut inom försörjningsstöd, median (Kolada)	5		5	4	4	
	Nettokostnad för arbetsmarknadsåtgärder, kr/inv (Kolada)	497		500	500	450	

Arbete för att nå målet

Utvecklat och samordnat arbete för att minska utanförskapet

Genom samordningsförbundet VärNa genomförs och planeras aktiviteter för att stärka individer med särskilda behov och långa perioder i försörjningsstöd till egen försörjning. MIA-projektet har avslutats under året med goda resultat och har ersatts med MIA-vidare med syfte att öka samordningen för målgruppen. VärNa startar under hösten dels projektet Amazon som riktar sig till kvinnor där ohälsa är hinder för att nå egen försörjning samt projektet Rätt stöd för mig som riktar sig till unga vuxna med funktionsnedsättning med behov av samordnade insatser. Under året har en insats med individuell "Casemanager" startat för att

stötta personer som står långt i från arbetsmarknaden och som har uppburit ekonomiskt bistånd under längre tid.

Arbete för att minska andelen unga vuxna mellan 18-24 år med ekonomiskt bistånd

Förebyggande arbete för att undvika att nackabor hamnar i ett biståndsberoende är också prioriterat. Goda resultat inom det kommunala aktivitetsansvaret och nära samarbete med andra verksamheter inom kommunen såsom skolan, överförmyndaren och omsorgen för att tidigt identifiera personer med behov av vägledning eller förmyndare, är exempel på pågående proaktiva insatser. Verksamheten deltar också i kommunens förebyggande arbete mot missbruk av tobak, alkohol och droger hos ungdomar.

Utvecklad och automatiserad handlägningsprocess ger kvalitativ kundnytta

Målsättningen om kort handläggningstid vid beslut om försörjningsstöd bygger på tid från komplett ansökan inkommit till beslut. Med en ökad andel digitala ansökningar ökar verksamhetens möjligheter att korta handläggningstiden med stöd den automatiserade handlägningsprocessen. Det finns dock en viss risk för att verksamhetens handläggningstider under en period kan komma att öka om ett stort antal nya ansökningar inkommer i spåren av pågående pandemi. Detta kan motverkas om förstärkning sker vid behov på bemanningssidan avseende handläggare.

Påverkan av Coronapandemin på kostnader för arbetsmarknadsinsatser

Arbetslösheten har stigit avsevärt i Nacka under året och förväntas nå sin topp under första tertialet 2021. Detta har en stor påverkan på både kundinflöde och kundutflöde. Många nya kunder, varav flera med andra behov än befintliga kunder, väntas tillkomma samtidigt som det tros bli svårare att hitta arbetsträningsplatser, praktikplatser och reguljära jobb. En sannolik konsekvens är en generell ökning av kostnaderna för arbetsmarknadsinsatserna, eftersom både antalet insatser, därtill kopplad handläggning och genomsnittstiden i insats väntas öka.

För att motverka den väntade kostnadsökningen behövs både uthålligt arbete med de insatser som är framgångsrika och framtagning av nya insatser som möter de nya förutsättningar och behov som uppstår med anledning av pandemin. En framgångsfaktor är att i så stor utsträckning som möjligt samverka med andra aktörer, vilket bland annat möjliggör ökat erfarenhetsutbyte, potentiella synergieffekter och ökade intäkter, samt delning av investeringskostnader. Exempelvis kommer kommunen tillsammans med andra kommuner och myndigheter söka medel för insatser via ESF-rådet. Fortsatt nära och frekvent samarbete med kommunens auktoriserade anordnare och avtalspartner är också prioriterat. En pågående översyn av kommunens alla kundval väntas också ge tydligare ramar och bättre förutsättningar för utveckling av både styrning och kvalitet. Välutvecklat samarbete mellan handläggare i nämndens verksamhet samt lyhördhet och flexibilitet inför kundernas behov och arbetsmarknadens förutsättningar är ytterligare framgångsfaktorer för att korta vägen till egen försörjning och hålla nere kommunens kostnader för arbetsmarknadsinsatser.

3.2 Bästa utveckling för alla

Fokusområde	Indikatorer	Utfall 2019	Utfall 2020	Mål 2021	Mål 2022	Mål 2023	Fokusområde från:
Egen försörjning är en vinst för alla. Kommunen skapar förutsättningar till arbete, studier och eget företagande genom arbetsmarknads- och utbildningsinsatser	Andel elever som slutfört kurs i sfi (Skolverket)	43 %		50 %	53 %	55 %	KF
	Resultat vid avslut i kommunens arbetsmarknadsverksamhet, andel deltagare som börjat arbeta eller studera (Kolada)	63 %		60 %	65 %	70 %	Nämnd
	Andel arbetslösa ungdomar 16-24 år i förhållande till arbetskraften (Kolada)	3,8 %	9,8 %	11,5 %	10 %	7 %	

Fokusområde	Indikatorer	Utfall 2019	Utfall 2020	Mål 2021	Mål 2022	Mål 2023	Fokusområde från:
	Andel anvisade nyanlända i egen bostad efter etableringsperiodens slut		88 %	100 %	100 %	100 %	

Arbete för att nå målet

Svenska för invandrare (sfi)

Under 2019 förändrades ersättningsmodellen inom sfi, nivåplaceringen togs över av kommunen, krav på undervisning i separata studievägar infördes, kraven på andelen behöriga och legitimerade lärare höjdes samt kraven på arbetet med elevernas individuella studieplaner förtydligades. Effekten av dessa åtgärder motverkas av följderna av den pågående pandemin eftersom undervisningen till stor del skett på distans och det är inte optimalt för målgruppen.

Antalet elever ligger stabilt kvar på samma nivå som tidigare, men såväl resultat som genomströmningstid för sfi har ökat under 2020 till följd av den pågående pandemin. De implementerade åtgärderna förväntas på sikt leda till färre avbrott och öka andelen godkända betyg. Den markant förhöjda digitala kompetensen som elever och lärare förvärvat under pågående pandemi kommer även den att komma till nytta även på lång sikt och bidra till att eleverna i högre utsträckning kan tillgodogöra sig kunskaper i aktuell kurs.

Insatsen Sfi-Bas (heltidsstudier för utlandsfödda elever med kort eller ingen studiebakgrund) kommer under hösten att utvärderas i syfte att kunna erbjuda en ändamålsenlig och långsiktig lösning för målgruppen. Till denna målgrupp hör bland annat medborgare som innefattas av utbildningsplikt.

Arbetsmarknadsinsatser

Många kunder har de senaste året fått hjälp att komma till egen försörjning genom arbete eller studier. Inför ett troligt ökat kundinflöde och längre insatstid på grund av den ökande arbetslösheten är samverkan och kontinuerlig dialog med andra myndigheter såsom Arbetsförmedlingen, jobb- och utbildningsexperter samt presumtiva arbetsgivare central. Många som nu blir eller redan är arbetslösa behöver tillgång till en samlad vägledning mot antingen arbete eller studier.

För nyanlända kunder har insatsen språk- och arbetsintroduktion fortsatt visat sig vara den mest effektiva vägen in på svensk arbetsmarknad trots de ökade svårigheterna att hitta arbetsplatser. I dagsläget finns också 23 extratjänster tillsatta som också dom är en effektiv väg för kunden till egen försörjning. Arbetet med att erbjuda språk- och arbetsintroduktion måste fortsätta och fler extratjänster behöver skapas framöver. Insatsen med Case Manager har varit i bruk kort tid och är ännu för tidig att utvärdera. Arbetet inom samordnings-förbundet VärNa har visat sig vara lyckosamt och under hösten startar ytterligare projekt för att ge bästa möjlighet för kunder med samordningsbehov.

Ökad digital kompetens genom utbildning och samverkan

Flera av nämndens kunder har utmaningar i relation till den utbredda digitalisering som genomsyrar det svenska samhället. Insatser för att öka den digitala kompetensen behövs, dels för att underlätta den initiala etableringen i Nacka och förkorta vägen till egen försörjning, dels för att påskynda och fördjupa integrationen i samhället. Nacka kommun kommer tillsammans med ett flertal andra kommuner, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Storsthlm att söka projektmedel från Europeiska Socialfonden (ESF) för att utveckla och genomföra insatser i syfte att höja den digitala kompetensen hos individer och målgrupper i behov av olika ersättningar.

Andel arbetslösa ungdomar 16-24 år i förhållande till arbetskraften

Arbetslösheten har gått från 4,9 procent vid årets början till 9,8 procent per sista juli 2020 vilket är en markant ökning som återfinns i hela landet. Ökningen väntas fortgå in i 2021. Verksamheten för att nå unga som antingen inte påbörjat gymnasiet, hoppat av gymnasiet eller inte lyckats få ett jobb efter gymnasiet

kommer därför att utökas under året. Samarbete med Arbetsförmedlingen kring målgruppen är också önskvärt.

Nyanlända i egen bostad

Nämndens högt satta mål att samtliga hushåll ska flytta till egen bostad efter etableringsperiodens slut uppnås inte till fullo under 2020. Pågående pandemi försämrar ett redan ansträngt läge på bostadsmarknaden och stödinsatser som delvis hålls på distans blir mindre effektiva. Insatsen "bointroduktion och bosökstöd för nyanlända" är fortfarande framgångsrik och ett viktigt verktyg för att stödja Nackas nyanlända att hitta eget boende senast efter etableringsperiodens två år. Genom insatsen minskas risken för att de nyanlända behöver insats i form av tillfälligt boende via ekonomiskt bistånd efter de två åren i kommunens genomgångsbostad.

3.3 Attraktiva livsmiljöer i hela Nacka

Fokusområde	Indikatorer	Utfall 2019	Utfall 2020	Mål 2021	Mål 2022	Mål 2023	Fokusområde från:
Kommunen skapar möjligheter till etablering för alla via arbete och egen försörjning i samspel med andra aktörer i hela Nacka.	Andel kommunelar med bostäder för sociala ändamål.	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	KF
	Arbetslöshet bland utrikesfödda i Nacka i förhållande till arbetskraften (Arbetsförmedlingen).	10 %	13,8 %	15 %	13 %	10 %	KF

Arbete för att nå målet

Bostäder för sociala ändamål i alla kommunelar

Matchningen mellan nämndens målgrupper och tillgängliga bostäder utförs i mycket nära samarbete mellan etableringsenheten och enheten för fastighetsförvaltning (under kommunstyrelsen). Vid matchningen, och vid utveckling av bostadsbeståndet, säkerställs att de bostäder som kommunen tillhandahåller för sociala ändamål även fortsatt är spridda över hela kommunen. För att möjliggöra en fortsatt måluppfyllelse krävs att särskild hänsyn tas till fastställt mål vid framtida planering och utveckling av bostadsbeståndet.

Arbetslöshet bland utrikesfödda i Nacka i förhållande till arbetskraften

Arbetslösheten bland utrikesfödda är på en mycket hög nivå och har ökat från 10,5 procent till 13,8 procent under 2020. Insatsen språk- och arbetsintroduktion är den mest effektiva vägen in på arbetsmarknaden tillsammans med de många extratjänster som kommunen tillsatt. Under hösten kommer Nacka kommun att delta i ett länsövergripande EFS-projekt för att minska det digitala utanförskapet. Samverkan med Arbetsförmedlingen är väsentligt för att få ner arbetslösheten vilket kommer att genomsyra verksamheten under kommande år.

Öppen förskola för språk och integration

För att på ett bättre sätt möta målgruppen nyanlända föräldrar som står långt ifrån arbetsmarknaden utreds möjligheten att starta upp en öppen förskola för språk och integration. Ett sådant projekt skulle kunna medföra att krav kan ställas på språkundervisning för de kunder som under en föräldraledighet uppbär kompletterande ekonomiskt bistånd. Ytterligare en målsättning är att detta kan öka framför allt kvinnors chanser till snabbare inträde på arbetsmarknaden. För att lyckas med detta krävs en bred samverkan mellan flera aktörer både inom kommunen och övriga samhället.

Etableringsstöd vid familjeåterförening för ensamkommande barn

Det praktiska etableringsstöd i form av en kontaktperson per hushåll under de tre till sex första månader i

kommunen som anvisade nyanlända med uppehållstillstånd erbjuds i Nacka utökas att även omfatta anhöriga till ensamkommande barn. Detta för att påskynda anknytande familjs etablering och samtidigt minska risken att barnet/ungdomen oftast mycket framgångsrika etableringsresa avstannar.

3.4 Stark och balanserad tillväxt

Fokusområde	Indikatorer	Utfall 2019	Utfall 2020	Mål 2021	Mål 2022	Mål 2023	Fokusområde från:
Nacka kommun växer. Kommunen skapar förutsättningar för arbetsökande att matcha arbetsgivarnas behov av kompetens.	Andel kursdeltagare med godkänt betyg i vuxenutbildningen. (Skolverket/SCB)	90 %		95 %	95 %	95 %	KF
	Andel ungdomar inom det kommunala aktivitetsansvaret som börjar, eller återgår till, studier. (Skolverket)	57 %		60 %	65 %	65 %	Nämnd

Observera att indikatorn för det kommunala aktivitetsansvaret beskriver sysselsättning efter åtgärd för unga som fortfarande ingår i kommunens ansvar. De som fyllt 20 år, fullföljt sina gymnasiestudier eller studerar på komvux på gymnasial nivå ingår inte längre i aktivitetsansvaret och ligger därför inte till grund för indikatorn som redovisas.

Arbete för att nå målet

Tids- och ändamålsenlig vuxenutbildning

Nackas vuxenutbildning har stabila resultat där knappt 90 procent når målnivån med lägst godkänt betyg inom kurser på grundläggande och gymnasial nivå. Förstärkt kvalitetsuppföljning och fortsatt verksamhets- och utbudsutveckling i nära dialog med kommunens utbildningsexperter, näringsliv och elever syftar till att höja resultaten.

För att kunna följa elevens studier är den individuella studieplanen det mest effektiva verktyget. Under 2021 kommer ett utvecklingsarbete inledas för att säkerställa att studieplaner används på rätt sätt.

I samverkan med flertalet kommuner i regionen har Nacka från och med hösten 2020 ett brett utbud som innehåller nationella yrkespaket, lokala yrkespaket och enstaka kurser. De nationella yrkespaketen är framtagna av Skolverket i samråd med branschen och de lokala yrkespaketen är framtagna av våra auktoriserade anordnare i de branscher där behov av personal finns. Inom ramen för det regionala samarbetet gällande gymnasial yrkesutbildning kan Nackas medborgare studera kombinationsutbildningar (gymnasiala utbildningar där språk- och yrkeskurser kombineras) via Stockholms stad.

Under höstens verksamhetsbesök kommer goda exempel att delas för att ta tillvara på all den kompetenshöjning som skett under rådande pandemi.

Det kommunala aktivitetsansvaret

Under året har förbättringar genomförts i arbetet för att nå målet inom det kommunala aktivitetsansvaret. Bland annat har den uppsökande verksamheten hos elever som hoppat av gymnasiet tidigare lagts och tiden från avhopp till hembesök därmed kortats ner. En extra satsning från staten för ungdomar som under året gått ut gymnasiet eller ingår i kommunala aktivitetsansvaret i form av förlängt sommarjobb pågår under hösten. För att få ytterligare kunskaper om vilka insatser som leder till ökad måluppfyllelse startar under hösten ett arbete med att ta fram en utvecklad uppföljning och utvärdering av det kommunala aktivitetsansvaret.

4 Jämförelser med andra kommuner

För att jämföra kvalitet och kostnadseffektivitet i arbets- och företagsnämndens verksamheter med motsvarande i jämförelsekommunerna har följande mått och utfall hämtats ur Kolada, databasen för kommuner och regioner:

- Nettokostnad ekonomiskt bistånd, kr/inv
- Väntetid i antal dagar från ansökan vid nybesök till beslut inom försörjningsstöd, medianvärde
- Nettokostnad arbetsmarknadsåtgärder, kr/inv
- Resultat vid avslut i kommunens arbetsmarknadsverksamhet, andel deltagare som börjat arbeta eller studera
- Nettokostnad grundläggande vuxenutbildning, kr/inv
- Nettokostnad gymnasial vuxenutbildning, kr/inv
- Kursdeltagare i gymnasial vuxenutbildning som vid årets slut slutfört kurs, andel
- Nettokostnad svenska för invandrare, kr/inv
- Elever på SFI som klarat minst två kurser, av nybörjare två år tidigare, andel

Diagram över jämförelserna återfinns i bilaga.

Eftersom förutsättningarna varierar mellan kommunerna, till exempel i flyktningmottagande och arbetsmarknadsverksamhet, är utfallet för de olika parametrarna inte helt jämförbara utan ger bara en grov bild av läget.

Jämförelsen visar att Nacka har medelhög kostnad för ekonomiskt bistånd och höga kostnader för arbetsmarknadsinsatser, vuxenutbildning och sfi i relation till jämförelsekommunerna. De högre kostnaderna beror delvis på olika sätt att definiera arbetsmarknadsverksamhet inom kommunerna, och på att Nacka kommun är generösare med vuxenutbildning till sina medborgare än de andra.

Nacka har i särklass kortast mediantid från nyansökan till beslut om försörjningsstöd. Övriga kvalitetsjämförelser visar att Nacka håller ungefär samma nivå som övriga kommuner, med en dragning åt topp tre. Trenden är positiv för i stort sett alla mått, det vill säga kostnaderna har minskat och kvaliteten har ökat, under perioden 2017-2019.

5 Resursfördelning

5.1 Ramärendet

Kommunstyrelsen har beslutat att budgetramarna för 2020 bibehålls år 2021 för samtliga nämnder med undantag för de prisuppräknningar som ligger utanför kommunens påverkan och tekniska justeringar, exempelvis organisationsflyttar och omfördelning av ramar till följd av den nya hyresmodellen.

Arbets- och företagsnämndens ram minskas med 6,4 miljoner kronor. Utöver det har vissa mindre justeringar som inte påverkar nämndens totala budget genomförts:

- Ramen för bostadsförsörjning för nyanlända minskas med 6,4 miljoner kronor med anledning av den nya hyresmodellen.
- 2,4 miljoner kronor flyttas från ramen för ekonomiskt bistånd till ramen för myndighet och huvudmannaskap. Summan avser kostnaderna för den personal som utför budget- och skuldrådgivning och dödsbohandläggning. Denna kostnad har tidigare felaktigt redovisats som kostnader för ekonomiskt bistånd.

Efterfrågan, det vill säga volymen, inom kundvalen för arbetsmarknadsinsatser och viss vuxenutbildning väntas öka under kommande år.

5.2 Nämndyttrande

I nuläget är det svårt att överblicka konsekvenserna av den pågående pandemin för nämndens målgrupper, verksamhet och ekonomi. Budgetramen för 2020 är större än befintlig efterfrågan, och nämnden kommer därför att göra ett stort överskott i förhållande till budget under innevarande år. Överskottet beror till stor del på ökade intäkter, till exempel genom temporärt slopade medfinansieringskrav inom yrkesvux på grund av pandemin. Det beror också på minskad efterfrågan av främst arbetsmarknadsinsatser från nämndens målgrupper. En betydande del av överskottet beror på en högre kostnadseffektivitet som åstadkommit genom uthålligt utvecklingsarbete och kontinuerlig anpassning av verksamhet och organisation. Prognosen är att i stort sett samtlig verksamhet inom nämndens ansvarsområde kommer att påverkas negativt ekonomiskt i kölvattnet av pandemin. Om en bibehållen ram är tillräcklig för att täcka dessa effekter beror bland annat på kommande beslut om generella och riktade statsbidrag, om efterfrågeökningen är större än motsvarande minskning som föregått pandemin och om organisationen kan hantera densamma utan resurstillskott. Här följer en lägesbedömning inom respektive verksamhetsområde:

Vuxenutbildning och sfi

Efterfrågan, och därmed kostnaderna, väntas öka inom samtliga delar av vuxenutbildningen. Kundvalet och bredden av anordnare ger dock stor flexibilitet i relation till efterfrågeändringar. Under 2020 har intäkterna ökat kraftigt på grund av slopat medfinansieringskrav för yrkesvux. Det är ännu inte beslutat om medfinansieringen slopas även 2021. Intäkterna i form av interkommunal ersättning från andra kommuner vars medborgare får vuxenutbildning i Nacka väntas minska på grund av kärvare ekonomiskt läge i hela regionen. Förutsättningarna för att nå målpuppfyllelse beror därför främst på beslut som ligger utanför kommunen och som påverkar nämndens intäkter. Även en kraftigt ökad efterfrågan utan motsvarande intäktskompensation kan medföra en negativ nettoavvikelse mot budget. Sedan budgetramen lades inför 2020 har efterfrågan på grundläggande vuxenutbildning och sfi ökat och budgetramen för dessa båda kostnadsposter bör ökas. Nu gällande beslut om medfinansiering av yrkesvux för 2021 är att kommunen ska bekosta 30 % av platserna, vilket är mindre än budgetramen som lades i ett läge då beslutet var att kommuner skulle bekosta 50 % av platserna. Det finns därför utrymme för omfördelning av medel inom vuxenutbildningens olika delar och till andra budgetposter inom nämndens ansvarsområde.

Arbetsmarknadsinsatser

Efterfrågan, och därmed kostnaderna, för insatser både inom ramen för kundvalet och för avtalade insatser väntas öka. Ökningen kommer dels att påverkas av förmodat ökat antal personer som på grund av pandemin står utan arbete och beviljas försörjningsstöd, dels av delvis nya eller ökande målgrupper vars förutsättningar ändras genom pandemin, till exempel unga och nyanlända. Gruppen unga utan sysselsättning ökar kraftigt redan under 2020 och planering av ytterligare insatser pågår. Nyanländas etablering påverkas av möjligheten att komma ut i arbete, vilket sannolikt tar längre tid på grund av pandemieffekter. Personer som står långt från arbetsmarknaden idag förutspås bli kvar längre i utanförskap än tidigare.

Budgeten för arbetsmarknadsverksamheten har två delar: insatser via jobbpeng och insatser via avtal. Kostnaden för den avtalade verksamheten har minskats, bland annat på grund av lägre efterfrågan, men också genom omförhandling av avtal och nedläggning av projektbidrag för inkludering och konsumentrådgivning. Ramen för arbetsmarknadsverksamheten ger således utrymme för ökade kostnader och omfördelning av medel från den avtalade delen, men förutsättningarna för målpuppfyllelse beror på hur djup och hur lång lågkonjunkturen blir samt hur den påverkar nackabornas möjligheter till egen försörjning.

Ekonomiskt bistånd

Antalet hushåll som beviljas försörjningsstöd väntas öka successivt med start under hösten 2020.

Förutsättningarna för måluppfyllelse beror av hur kraftig och hur utsträckt i tid ökningen blir. Detta i sin tur beror på hur länge pandemin pågår, hur svag arbetsmarknaden blir innan det vänder, hur snabbt den återhämtar sig och hur effektiva arbetsmarknadsinsatser som tillhandahålls av Arbetsförmedlingen och kommunen under tiden. Genom uthålligt utvecklingsarbete, en stabil arbetsgrupp och kontinuitet i handlägningsprocessen har en minskning i behovet bidragit till att kostnaderna för ekonomiskt bistånd minskat sedan slutet av 2019, och verksamheten ger för närvarande ett stort positivt nettoresultat i relation till budget. Förutsättningarna för måluppfyllelse 2021 beror dock som för arbetsmarknadsverksamheten på hur mycket och länge nackborna påverkas av lågkonjunkturen.

Flyktingmottagande

Preliminära besked pekar mot ett flyktingmottagande 2021 som är i samma storleksordning som föregående år. Under 2020 har dock anvisningen av nyanlända tillfälligt pausats på grund av pandemin och det är sannolikt att kommuntalet för årets anvisningar inte kommer att uppnås. Det medför att totala antalet personer inom etableringen, det vill säga två år efter flytt till Nacka, redan är och kommer att vara mindre än budgeterat de närmaste åren. Detta medför till viss del minskade kostnader, men också minskade schablonintäkter än budgeterat. Eftersom mottagandet väntas återgå till normal omfattning kan vissa fasta kostnader inte avvecklas eller anpassas under denna tid, till exempel kostnader som rör bostadsbeståndet. Det finns en stor risk att förutsättningarna för måluppfyllelse påverkas negativt med anledning av detta.

Ensamkommande barn och unga

Antalet ensamkommande barn och unga minskar successivt. Förutsättningarna för att nå tilldelad budgetram beror främst av verksamhetens förmåga att ställa om till den ändrade efterfrågan. Även denna verksamhet påverkas av pågående pandemi då anvisningar av ensamkommande barn är få.

Myndighet och huvudmannaskap

Sedan ett par år tillbaka minskar nämndens schablonintäkter för myndighet och huvudmannaskap, till exempel i form av interkommunal ersättning för vuxenutbildning (IKE) och schablonersättning för mottagande av nyanlända. Effektivisering, som har lett till minskad organisation och lägre personalkostnader, har pågått under samma period, men intäktsminskningen överskrider kostnadsminskningen stort. Nettoutfallet för myndighet- och huvudmannaskap avviker kraftigt negativt från budget under 2020, och intäktssidan väntas ligga cirka 9 miljoner kronor under budget. För att minimera underskottet har verksamheten avvaktat med ersättningsrekrytering av ett flertal vakanser till dess att belastningen ökar med anledning av krisen på arbetsmarknaden, vilket väntas ske under slutet av 2020. Vidare belastas nämnden under 2021 av projektkostnader för bland annat utveckling av nämndens kvalitetsledningssystem och (förberedelser för) upphandling/uppdatering av de ärendehanteringssystem som närmar sig avtalsperiodens slut. Budgetramen behöver justeras för 2021 för att möjliggöra måluppfyllelse.

Med anledning av ovan föreslås följande justeringar mellan budgetposterna i relation till ramärendet:

- ökad ram för grundläggande vuxenutbildning med cirka 2 miljoner kronor
- minskad ram för gymnasial vuxenutbildning med cirka 10 miljoner kronor
- ökad ram för sfi med cirka 1,9 miljoner kronor
- ökad ram för arbetsmarknadsinsatser, jobbpeng med cirka 1,7 miljoner kronor
- minskad ram för arbetsmarknadsinsatser, avtal med cirka 7,7 miljoner kronor
- ytterligare minskad ram för ekonomiskt bistånd med cirka 1,3 miljoner kronor
- ytterligare minskad ram för flyktingmottagande inklusive bostadsförsörjning med cirka 2,8 miljoner kronor
- minskad ram för samhällsorientering med 0,4 miljoner kronor
- ytterligare ökad ram för myndighet och huvudmannauppgifter med 11 miljoner kronor

Nämndens resursfördelning, nettoredovisning (tkr)

Verksamhet (tkr)	Bokslut 2019	Budget 2020	Prognos 2020 T2	Förändring/satsning						Budget 2021			Skillnad 2020 och 2021	
				Ramärendet		Nämndyttrande		Satsning		Intäkte	Kostnader	Netto	tkr	%
				Ramärendet intäkter	Ramärendet kostnader	Volymintäkte	Volymkostnader	Satsning intäkter	Satsning kostnader					
Grundläggande vuxenutbildning, check	-8 278	-7 428	-9 428	1 895	-9 323	-895	-1 077			1 000	-10 400	-9 400	-1 972	-27%
Gymnasial vuxenutbildning, check inkl Sär och lärling	-38 131	-37 710	-23 914	20 642	-58 352	10 758	-648			31 400	-59 000	-27 600	10 110	27%
Svenska för invandrare, check	-16 006	-12 864	-13 614	821	-13 685	2 479	-4 415			3 300	-18 100	-14 800	-1 936	-15%
Arbetsmarknadsinsatser, check	-18 798	-19 279	-13 279	0	-19 279	0	-1 721			0	-21 000	-21 000	-1 721	-9%
Arbetsmarknad, övrigt	-20 990	-27 292	-16 288	0	-27 292	2 000	5 292			2 000	-22 000	-20 000	7 292	27%
Ekonomiskt bistånd	-80 447	-86 793	-75 793	470	-84 863	2 530	-1 237			3 000	-86 100	-83 100	3 693	4%
Ensamkommande barn	-4 112	-466	2 534	23 492	-23 958	-7 592	8 058			15 900	-15 900	0	466	100%
Nyanlända - flyktingar inkl bostäder	3 767	-3 547	5 453	43 114	-40 253	-9 814	6 953			33 300	-33 300	0	3 547	-124%
Samhällsorientering, kundval	-569	-996	-696	0	-996	0	413			0	-583	-583	413	41%
Nämnd	-892	-1 817	-1 817	0	-1 817	0	0			0	-1 817	-1 817	0	0%
Myndighet och huvudmannauppgifter	-44 115	-41 670	-50 870	10 291	-54 361	-8 191	-2 893			2 100	-57 254	-55 154	-13 484	-31%
Summa	-228 571	-239 862	-197 712	100 725	-334 179	-8725	8725	0	0	92 000	-325 454	-233 454	6 408	3%

Nämndens resursfördelning, volymredovisning

(Antal) Verksamhet	Volymenhet	Ramärende	Nämndyttrande (Förändring)	Centraljustering	Budget 2021	Kommentar
Grundläggande vuxenutbildning, check	Antal lästa poäng	19376	2 131		21 507	

(Antal) Verksamhet	Volymenhet	Ram- ärende	Nämnd- yttrande (Förändr)	Central- justering	Budget 2021	Kommentar
	antal kunder	312	36		348	
Gymnasial vuxenutbildning, check inkl Sär och lärling	Antal lästa poäng	1 218 757	13 534		1 232 291	
	antal kunder	1 730	19		1 749	
Svenska för invandrare, check	Pågående kurser	11 390	3 675		15 065	Volymen ökade redan 2019 men justerades inte i budget. Effekten förstärks av väntat förlängd genomsnittstid per kurs med anledning av coronapandemin.
	antal kunder	893	-9		884	
Arbetsmarknadsinsatser, check	Månadscheckar (kunder)	1 379	123		1 502	
Ekonomiskt bistånd	Hushåll	1 000	200		1 200	
Ensamkommande barn	antal personer genomsnitt	100	- 35		65	
Nyanlända - flyktingar inkl bostäder	personer inom etablering	320	- 35		285	
Samhällsorientering	Kurser	140	- 10		130	

Notera att ramärendevolymerna bygger på budget 2020. Under 2020 har efterfrågan (volymerna) varit mindre än budgeterat. Övan angivna volymökningar behöver jämföras med utfall 2020 för att få en korrekt bild av omfattningen av den efterfrågeökning som prognostiseras för 2021 med anledning av Coronapandemin.

6 Checkar och avgifter

Kommunal vuxenutbildning och svenska för invandrare

Checkbeloppen är oförändrade jämfört med 2020 års nivåer.

Arbetsmarknadsinsatser

Checkbeloppen är oförändrade jämfört med 2020 års nivåer.

7 Utmaningar och möjligheter – framåtblick 2040

Nämndens verksamhet påverkas i stor utsträckning av konjunkturen, som kan väntas svänga både upp och ner fram till 2040. Den största utmaningen på halvångarsikt är den pågående lågkonjunkturen, som förstärks av Covid-19-pandemin. Pågående och eventuellt kommande reformer av Arbetsförmedlingen och dess insatser kan beroende på utfall bli antingen utmaningar eller möjligheter. En ny finansieringsmodell där kommuner erhåller statlig ersättning för arbetsmarknadsinsatser skulle minska risken för stora effekter av konjunkturer och reformer.

Enligt experter medför det säkerhetspolitiska läget och de pågående klimatförändringarna risk för allt tätare flyktingvågor, vilka i normalfallet inträffar med cirka 10-15 års mellanrum. Den nationella integrationspolitiken påverkar behovet av resurser för flyktingmottagande i kommunerna. Nacka har goda resultat vad gäller att stödja nyanlända till egen försörjning och bostad samt bra beredskap för mindre svängningar i mottagandet.

Ett ökat kompetensförsörjningsbehov, till exempel på grund av stora pensionsavgångar eller företagsetableringar kan leda till kortare tid i utanförskap för nämndens målgrupper. Livslångt lärande genom till exempel vuxenutbildning är en möjliggörare av kontinuerligt hög ekonomisk tillväxt. Automatisering, användning av AI, strukturomvandlingen och läget på bostadsmarknaden kan å andra sidan försämra möjligheten för ungdomar och nya nackabor att etablera sig på arbetsmarknaden och bidra till tillväxten.

8 Särskilda uppdrag

Se över hur behovet av ekonomiskt bistånd kan begränsas

Noggranna och rättssäkra grundutredningar säkerställer rätten till ekonomiskt bistånd. Detta omfattar även hembesök i samband med nyansökan. För att minska behovet av tillfälligt boende inom ramen för ekonomiskt bistånd beviljas insats i form av bostöktöd och tätare uppföljningar genomförs. Genom kontinuerligt och systematiskt arbete i kombination med effektiva arbetsmarknadsinsatser har kostnadsutvecklingen inom verksamheten ekonomiskt bistånd vänts och utfallet vid utgången av tertiäl 2 2020 är bättre än budget. En sannolik effekt av pågående pandemi är dock en ökning av nya hushåll med behov av försörjningsstöd. För att begränsa denna effekt krävs snabba och målgruppsanpassade arbetsmarknadsinsatser för att stödja nyarbetslösa och unga åter till eller in på arbetsmarknaden, samt parallellt och uthålligt arbete med de som stått utanför arbetsmarknaden en längre tid. Samverkan och kontinuerlig dialog med andra myndigheter såsom Arbetsförmedlingen, jobb- och utbildningsexperter samt presumtiva arbetsgivare är central i detta arbete.

Beräkna effekterna av och effektiviteten i de kommunala arbetsmarknadsinsatserna

Effekten av en arbetsmarknadsinsats kan anses vara huruvida individen uppnått varaktig egen försörjning eller inte. Den kan också *beräknas* genom att ta fram skillnaden mellan kostnader för insatsen plus försörjningsstöd fram till egen försörjning och de hypotetiska kostnaderna för enbart försörjningsstöd om ingen kommunal insats finns att tillgå. Effektiviteten i insatserna kan i sin tur mätas genom en jämförelse av genomsnittlig insatstid fram till egen försörjning, eller hur många byten av insats som görs på grund av avsaknad av progress, med motsvarande insatser hos andra aktörer till exempel Arbetsförmedlingen och andra kommuner. För att kunna göra en rättvis beräkning av effekt och effektivitet krävs dock ett initialt utvecklings- och analysarbete för att säkerställa att jämförelser och hypoteser görs på korrekt sätt. Utvecklingsarbetet inleds under hösten 2020 och ingår i en större genomlysning av arbetsmarknadsinsatserna som planerats sedan tidigare. Avrapportering av det särskilda uppdraget från kommunstyrelsen genomförs förslagsvis när detta arbete är färdigställt.